

Akreditasyon Eğitimde Kalite

Yazarlar: Ayşen Bakioğlu, Resul Baltacı
Yayınevi: Nobel Yayın Dağıtım, Ankara
Basım yılı: 2010
Sayfa sayısı: XXX + 537
ISBN: 978-605-395-339-5

Eğitim sistemimizde, akademik yayınlara, raporlara, yazılı ve görsel basına yansıyan yönleriyle birçok sorunun yaşandığı görülmektedir. PISA sınavında son sıralarda yer alışı, ezbercilikten kurtulamayan ilköğretim ve ortaöğretim sistemimiz, nasıl olması gerektiği konusunda karara varılmayan öğretmen yetiştirme modelimiz, dünya üniversiteleri sıralamasında, ilk 500'e sadece iki üniversitemizin son sıralarda girmesi, altyapı eksikliklerine rağmen arttırılan üniversite kontenjanların yarattığı sorunlar, lisans düzeyinde kalabalık sınıflar, bu sorunlardan sadece birkaçıdır. Sorunlar için üretilen çözümlerin de anı kurtarmaya yönelik dar kapsamlı olduğu görülmektedir. Sürekli değiştirilen ortaöğretim seçme sınavı, üretilen çözümlere örnek olarak verilebilir. Sınavın türü değiştirilerek, ezbercilğe ve sınav merkezli dört seçenek arasına sıkıştırılmış öğretime çözüm getirileceği düşünülmektedir. Yapılan sürekli iyileştirme çabaları bu çözümlerin işe yaramadığının bir göstergesidir. Üniversitelerdeki kalabalık sınıflar, üniversiteler açılarak ve yeni binalar yapılarak azaltılmakta fakat bu defa öğretim üyesi sorunu ortaya çıkmaktadır.

Eğer siz de yukarıdaki düşünceleri paylaşıyorsanız, Bakioğlu ve Baltacı tarafından 2010 yılında yazılan "Akreditasyon. Eğitimde Kalite" kitabı çözüm için önemli yollar sunmaktadır. Kitap alanda çalışan yöneticilere, karar vericilere ve uygulayıcılara eğitimdeki temel sorunlara daha geniş açıdan bakma perspektifi kazandırmaktadır. Sorunlara geniş açıdan bakma ise çözümün de daha geniş boyutta ve sağlıklı biçimde bulunmasını sağlayacaktır. Kitap eğitim aşamalarının tamamına ilişkin akreditasyon çalışmalarında kullanılmak üzere eğitimcilere öneriler ve yollar sunmaktadır. Sunduğu kapsamlı bilgilerle Türkiye'de bir ilk olup alanda çalışan akademisyenler için bir başucu kitabı niteliği taşımaktadır. Ayrıca lisansüstü öğrenim gören öğrenciler için de akreditasyonu net olarak anlamalarını sağlayacak

kapsamlı bir akademik kaynak özelliği taşımaktadır. Kitap sunduğu kuramsal bilginin yanında akreditasyon uygulamalarına uzun yıllar önce başlayan ülkelerin deneyimlerini de okuyucularıyla paylaşmaktadır.

Yazarlar yeri geldiğinde kendi deneyimlerini kısa öyküler şeklinde "Yaşadıklarımız" başlığıyla paylaşmakta, standartların var olmamasından doğan problemlerin insan hayatına etkisi vurgulanmaktadır. Özellikle standartsızlığın insan hayatını, psikolojisini, devletle ilişkisini, güven duygusunu, motivasyonunu nasıl etkileyeceğine vurgu yapılmıştır. Kitap olumsuz deneyimlerin yanında olumluları da paylaşmaktadır.

Kitap 537 sayfa olup 13 bölümden oluşmaktadır. Birinci ve ikinci bölümlerde akreditasyonla ilgili kuramsal bilgilere yer verilmiştir. İlk bölümde, akreditasyonla ilgili kavramlara açıklık getirilmiş ve terimlerin tanımları yapılmıştır. Bu boyutta eğitimde kalite, kalite temini, bilgi çağı, küreselleşme, eğitim-kalite ilişkisi, hesap verme, sorumluluk, iç denetim türlerinin neler olduğu ayrıntılı olarak açıklanmıştır. İkinci bölümde ise akreditasyon ve öz değerlendirme kavramları, tarihi gelişimleri, amaçları, faydaları ve uygulama süreçleri açısından incelenmiştir. Bu iki bölüm okuyucunun zihninde eğitimde akreditasyonla ilgili temel bir yapının oluşmasını sağlamaktadır.

Üçüncü bölümde ilk ve ortaöğretimde akreditasyon çalışmalarına ilişkin uygulama örnekleriyle birlikte temel bilgiler de verilmektedir. Bu çerçevede Uluslararası Bakalorya programları gelişim, misyon, program geliştirilmesi, içerik, felsefe ve organizasyonu boyutlarıyla tanıtılmıştır. Ayrıca Uluslararası Bakalorya programlarının Türkiye'ye yansıyan boyutları hakkında da bilgi verilmiştir. Bu bölümde sunulan deneyimlerin ilk ve ortaöğretim seviyesinde yürütülecek akreditasyon çalışmaları için yol gösterici niteliği bulunmaktadır.

Dördüncü bölümde, ABD’de bulunan iki akreditasyon birliğinin standartları hakkında bilgi verilmiştir. İlk olarak, ABD Orta Eyaletler Okullar ve Üniversiteler Birliği’nin felsefe, finansman, eğitim programı vb boyutlarda 12 akreditasyon standardı açıklanmıştır. Ardından ise New England Okullar ve Üniversiteler Birliğinin kamu ortaöğretim kurumlarına ilişkin yedi standardı açıklanmıştır. Bu standartların alanda oldukça ileri seviyede olan ABD’nin deneyimlerinden yararlanma açısından faydalı olacağı kesindir.

Beşinci bölümde eğitim sisteminin kaliteli hale getirilmesinde baş aktör olan öğretmenlerin meslek standartları üzerinde durulmuştur. Özellikle bu alanda ileri seviyede olmaları nedeniyle ABD ve İngiltere’nin öğretmen standartları ile Türkiye’deki öğretmenlik yeterlilikleri üzerinde durulmuştur. Altıncı bölümde şemsiye akreditasyon kuruluşları arasında yer alan Avrupa Yükseköğretim Kalite Temin Birliğinin standart ve ilkelerinden bahsedilmiştir. Ayrıca, ülkemizde yükseköğretimde akademik değerlendirme, kalite geliştirme çabalarına yer verilmiştir.

Yedinci bölümde daha önceki bölümlerden farklı olarak pratiğe dönük öneriler yer almaktadır. Bölümde akreditasyon uygulamasına geçmek isteyen eğitim kurumları için sürecin nasıl olması gerektiğine ilişkin bilgiler verilmiştir. Bu bilgiler hem ilk başvuru hem de akreditasyon yenilemeyi kapsamaktadır.

Sekizinci, dokuzuncu, onuncu ve onbirinci bölümlerde yükseköğretim seviyesinde dört farklı alanda akreditasyon uygulamaları hakkında bilgi verilmiştir. Bunlar; eğitim fakülteleri, hukuk fakülteleri, tıp fakülteleri ve mühendislik fakülteleridir. Her bölümde ilgili alanda akreditasyon çalışmasının nasıl

yapılacağı hakkında ayrıntılı bilgi bulunmaktadır. İlgili fakülterde akreditasyon çalışması yapmak isteyen yöneticiler için bu bilgiler temel başvuru kaynağı niteliği taşımaktadır.

On ikinci bölümde, yazarlar farklı ülkelerdeki akreditasyon çalışmalarına değinmişlerdir. Bunlar arasında Avrupa, Uzakdoğu, Asya ve Arap yarımadasından birçok ülke bulunmaktadır. Ülkelerin akreditasyonda izledikleri yollar, başarıları ve yaşadıkları başarısızlıklar, akreditasyon çalışmalarına yeni başlayan ülkemiz açısından faydalı bilgiler sunmaktadır. Bölüm okunduğunda mutluluk ve mutsuzluk duyguları aynı anda yaşanmaktadır. Mutluluk önümüzde birçok örneğin bulunması ve onların düştikleri hatalara düşmeyeceğimize. Mutsuzluk nedenimiz ise birçok alanda onlardan ileride olduğumuzu düşündüğümüz ülkelerin akreditasyonda bizden ileride olmasıdır. Bölümde ayrıca ülkemizdeki akreditasyon çalışmalarının tarihi gelişimi incelenmiştir.

Kitabın oniki bölümünden de anlaşılacağı üzere yazarlar dünyadaki ve Türkiye’deki akreditasyon çalışmaları üzerinde oldukça geniş araştırma yapmışlardır. Bu araştırmalarından ve kendi şahsi deneyimlerinden elde ettikleri kazanımlar, onüçüncü bölümde görülebileceği üzere Türkiye için özgün bir model önerisine dönüşmüştür. Model alanda deneyimli ülke modellerinin sentezi biçimindedir. Bu niteliğiyle geçmişin hatalarından arınıktır.

Öğr. Gör. Dr. Süleyman Avcı

Marmara Üniversitesi Eğitim Fakültesi, İstanbul

suleyman.avci@marmara.edu.tr